

Fågelinventering på fastigheten Lilltevedalen 1:484, Åre kommun

Naturföretaget 2023

Inventering: Martin Berg & Mårten Wikström

Rapport: Martin Berg

Foto: Martin Berg

Kvalitetsgranskning: Sofia Nord

Datum rapport: 2023-11-30

Version: 2

Kontaktperson för denna rapport: Martin Berg, martin@naturforetaget.se, 072-222 31 43

Naturföretaget

Vaksalagatan 6

753 20 Uppsala

info@naturforetaget.se

Kartor publicerade med tillstånd av ESRI

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Metodik.....	5
Datainsamling.....	5
Rapportering av arter.....	5
Förstudie.....	5
Osäkerhet i bedömningen.....	5
Beskrivning av inventeringsområdet.....	6
Resultat.....	7
Tidigare rapporterade fynd.....	7
Artskyddsutredning.....	8
Dokumenterad förekomst av rödlistade fågelarter.....	9
Slutsats.....	10
Källor.....	10
Litteratur.....	10
Databaser.....	10
Bilaga 1.....	11

Sammanfattning

Åre kommun har påbörjat arbetet med detaljplanering för delar av fastigheten Lilltevedalen 1:484. Målet med detaljplanen är att undersöka områdets lämplighet för bostadsbebyggelse, särskilt inriktat mot fritidsbostäder. Naturföretaget har på uppdrag av Åre kommun genomfört en fågelinventering av fastigheten under juni 2023. Inventeringen följde Naturvårdsverkets standard för kombinerad punkt- och linjetaxering. Sammanlagt identifierades 24 olika fågelarter, varav 1 art finns upptagen i bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv. Dessutom noterades fem arter som är rödlistade som nära hotade (NT) samt 2 arter som är starkt hotade (EN). Artrikedomen och populationstätheten av fåglar inom inventeringsområdet visade sig vara på samma nivå som i omgivande områden med liknande habitat. Resultatet från fågelinventeringen överensstämde med vad man kan förvänta sig att finna i denna region, och samtliga observerade fågelarter är vanligt förekommande i liknande habitat i regionen. Vad gäller de rödlistade fågelarterna beror deras tillbakagång i samtliga fall på faktorer som inte är relaterade till exploatering eller habitatförstörelse varpå Naturföretagets bedömning är att den planerade exploateringen inte strider mot bestämmelserna i artskyddsförordningen beträffande fåglar.

Bakgrund

Åre Kommun har påbörjat arbete med att detaljplanera delar av fastigheten Lillevedalen 1:484. Syftet med detaljplanearbetet är att pröva markens lämplighet för bostadsbebyggelse med fokus mot fritidsbostäder. På uppdrag av Åre kommun utförde Naturföretaget en fågelinventering av fastigheten.

Metodik

Under fågelinventeringen följdes Naturvårdsverkets standard för kombinerad punkt- och linjetaxering (Naturvårdsverket, 2016). Undersökningsmetoden är utformad för att identifiera förekomst och populationstäthet av samtliga fågelarter inom inventeringsområdet. Fågelinventeringen genomfördes 13, 14 samt 17 juni 2023. Inventeringarna ägde rum under morgontimmarna då majoriteten av fåglarna är som mest aktiva men även under kvällstid och nattetid för eftersök av nattaktiva arter som jorduggla och dubbelbeckasin. Observatörerna, i detta fall Martin Berg och Mårten Wikström, täckte av hela området genom att separat gå genom hela inventeringsområdet under samtliga tre besök. Regelbundna stopp genomfördes även i syfte att notera fågelarter som bara sporadiskt ger sig till känna genom sång- eller locklåten. Samtliga sedda och hörda fågelarter noterades under hela inventeringstiden i hela inventeringsområdet och i dess direkta närområde.

Datainsamling

Data inhämtades i fält med appen Field maps för ArcGIS direkt i mobiltelefonen med ortofoto som bakgrund. Rödlistade eller andra naturvårdsintressanta artfynd registrerades som punkter på kartsiktet, och synkroniserades direkt in i ArcGIS. Dessa data kan sedan tas ut från ArcGIS i olika format, t.ex. shapefiler. Noggrannheten är 3 - 10 m, beroende på väderförhållanden och satellittäckning. Koordinatsystemet som användes var Sweref 99 14 15.

Rapportering av arter

Samtliga noterade fågelarter har rapporterats in till Artportalen i samband med fältbesök.

Förstudie

Fynd av arter som rapporterats från inventeringsområdet samt en buffertzona av två kilometer utanför området hämtas från ArtDatabanken från januari 2000 och fram till maj 2023.

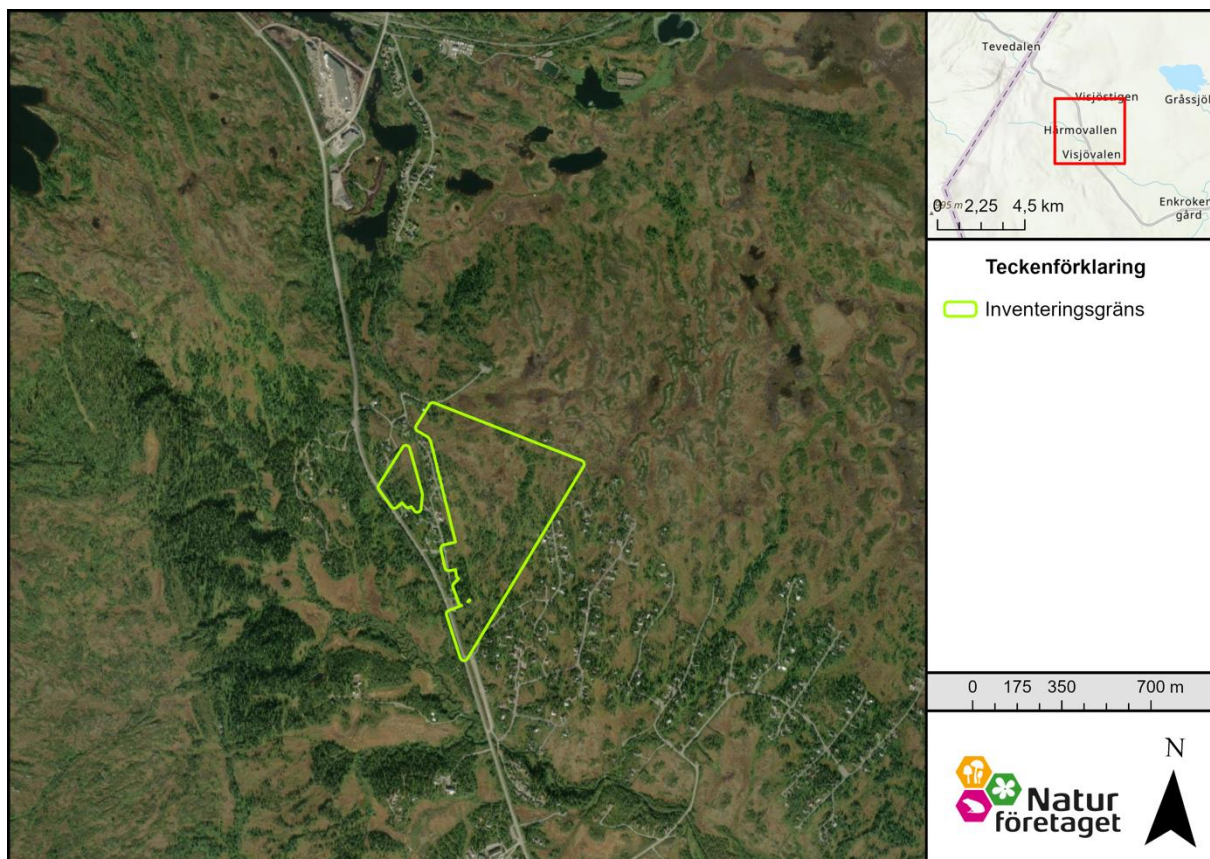
Osäkerhet i bedömningen

Vi bedömer vårt resultat som tillförlitligt och vi ser ingen osäkerhet i vår bedömning. Detta antagande grundar vi på följande:

- Inventeringsperioden ägde rum i juni då fågelaktiviteten är som högst och samtliga häckande fågelarter har anlänt till sina häckningsplatser.
- Inventeringar genomfördes både under morgon och kväll för att täcka in samtliga potentiella fågelarter.
- Väderförhållandena var goda under samtliga inventeringstillfällen (vindstilla och klart väder).

Beskrivning av inventeringsområdet

Inventeringsområdet täcker en yta av cirka 33 hektar. Inventeringsområdet är lokaliserat cirka 1,1 kilometer söder om ett fågelskyddsområde. Stora delar av inventeringsområdet utgörs av sluttande myrmark och de delar som föreslås tas i anspråk för bebyggelse består i huvudsak av skogsholmar. I över delen av inventeringsområdet återfinns en bäck. Skogen består i huvudsak av fjällbjörkskog med inslag av både gran och tall. Se Naturföretagets naturvärdesinventering för detaljerad miljöbeskrivning.

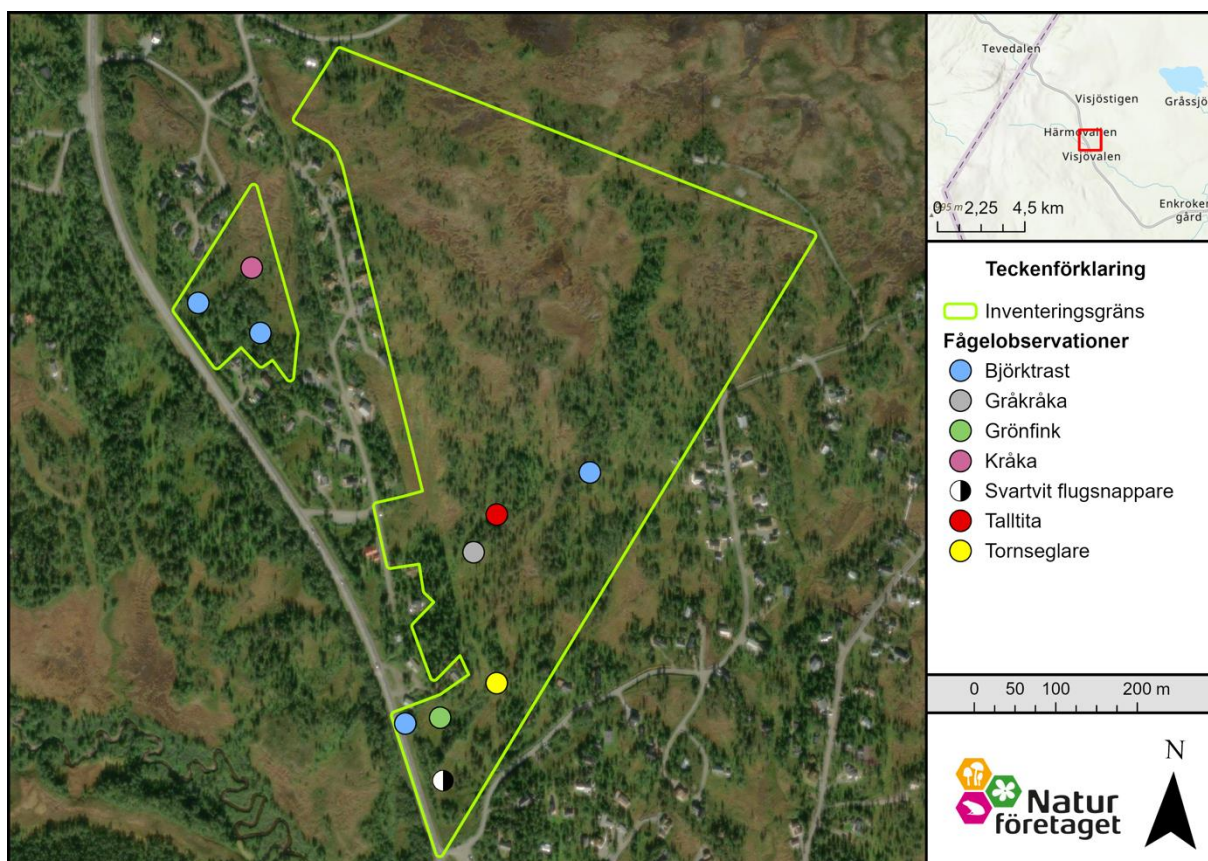
Figur 1. Översiktsskarta som visar inventeringsområdets läge i omgivningen.

Resultat

Totalt hittades 24 fågelarter varav en är upptagen i bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv, fem rödlistade som nära hotad (NT), och två som starkt hotad (EN). Samtliga fågelarter presenteras i bilaga 1 på sida samt i figur 2 nedan. En bedömning för hur dessa fem arter eventuellt påverkas av den planerade åtgärden finns under rubriken ”Artskyddsutredning”. Artrikedomen och populationstätheten av fåglar inom inventeringsområdet visade sig vara på samma nivå som i omgivande områden med liknande habitat och samtliga observerade fågelarter är vanligt förekommande i liknande habitat i regionen. Vi baserar den bedömningen på tidigare fynd av fåglar i närliggande områden samt mångårig erfarenhet av fågelinventeringar i regionen. Vad gäller de rödlistade fågelarterna beror deras tillbakagång i samtliga fall på faktorer som inte är relaterade till exploatering eller habitatförstörelse.

Tidigare rapporterade fynd

Inga tidigare fynd inrapporterade på artportalen.

Figur 2. Rödlistade fågelarter och fågelarter i fågeldirektivets bilaga 1 noterade inom inventeringsområdet under Naturföretagets fågelinventering.

Artskyddsutredning

Paragraf 4 artskyddsförordningen – Fridlysning av fåglar

4 § Det är förbjudet att:

1. avsiktligt fånga eller döda vilda fåglar,
2. avsiktligt förstöra eller skada vilda fåglars bon eller ägg eller bortföra sådana fåglars bon,
3. samla in vilda fåglars ägg, även om de är tomma,
4. avsiktligt störa vilda fåglar, särskilt under deras häcknings- och uppfödningsperiod, om inte störningen saknar betydelse för att;
 - a) bibehålla populationen av fågelarten på en tillfredsställande nivå, särskilt utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov, eller
 - b) återupprätta populationen till den nivån. Förbudet gäller inte jakt efter fåglar. I fråga om sådan jakt finns bestämmelser med motsvarande.

Naturvårdsverkets vägledning av begreppet *avsiktlighet*:

1. Verksamhetsutövaren har velat fånga eller döda ett exemplar av en skyddad djurart, eller åtminstone godtagit risken för en sådan fångst eller ett sådant dödande.
2. Verksamhetsutövarna känner till att verksamheten eller åtgärden kan påverka en skyddad art och godtar risken. Det vill säga att de söker tillstånd trots att det riskerar att påverka skyddade arters bevarandestatus negativt.

Enligt Naturvårdsverket bedöms *en tillfredsställande nivå på population utifrån ekologiska, vetenskapliga och kulturella behov* efter följande principer:

1. Bedömningen av om en fågelarts population bibehålls på en tillfredsställande nivå behöver kunna styrkas och motiveras utifrån aktuella vetenskapliga underlag och bästa möjliga vetenskapliga kunskap från fall till fall.
2. En tillfredsställande nivå bör vara en nivå som innebär att en fågelart långsiktigt kan finnas kvar inom sitt naturliga utbredningsområde. Bedömningen av lokala förekomster och regional status behöver beaktas i förhållande till förekomsten på nationell nivå. Till stöd för bedömningen av tillfredsställande populationsnivå kan de regionala listor som Skogsstyrelsen och vissa länsstyrelser gemensamt tagit fram vara en utgångspunkt.
3. För en fågelart som är rödlistad, finns upptagen fågeldirektivets bilaga 1. eller vars population har minskat med $\geq 50\%$ sedan 1980 behöver det i det enskilda fallet göras en bedömning om en tillfredsställande nivå kan upprätthållas. Att fågelarten riskerar att försvinna är inte ett krav för att populationen ska anses sakna möjlighet att bibehållas på en tillfredsställande nivå, utan populationerna ska vara långsiktigt stabila. I förordningsmotiven återges exempel på omständigheter som kan tala för att nivån på populationen inte kan anses vara tillfredsställande. Exempel på omständigheter att ta i beaktande är; att den aktuella fågelarten är nationellt rödlistad, finns upptagen på fågeldirektivets bilaga 1 eller att populationen har genomgått en konstaterad kraftig minskning.

Dokumenterad förekomst av rödlistade fågelarter

Påverkan på fågelarter vars population klassas som livskraftiga (LC) enligt 2020 års rödlista analyseras inte i denna utredning. Detta beror på att deras populationer är så pass stabila i Sverige att exploatering i det aktuella området inte bedöms påverka arterna varken lokalt, regionalt eller nationellt. Utöver dessa arter noterades en art som finns upptagen i bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv. Dessutom identifierades fem arter som är rödlistade som nära hotade (NT) och två arter som är starkt hotade (EN). Nedan följer Naturföretagets resonemang kring den eventuella påverkan på dessa arter:

Björktrast (NT) – Vanligt förekommande över hela inventeringsområdet och utgör en typisk art för fjällbjörkskogen. Flera par häckar inom inventeringsområdet, och utbredningen av björktrasten verkar vara jämnt fördelad över hela inventeringsområdet samt de omgivande områdena, inklusive bebyggda bostadsområden utanför inventeringsområdet. Vår bedömning är att arten inte påverkas negativt av byggandet av bostadshus, eftersom trädgårdar erbjuder lämpliga platser för häckning och födosök. Björktrasten är klassad som nära hotad i Sverige på grund av en uppskattad minskning av populationen i södra Sverige, antagligen relaterad till klimatförändringarna som driver arten att förflytta sitt utbredningsområde norrut. Däremot visar populationen i norra Sverige ingen indikation på minskning (Andersson et al. 2020). Eftersom björktrastens population är stabil i norra Sverige och den nationella minskningen beror på andra faktorer än exploatering, bedömer Naturföretaget att den planerade verksamheten inte strider mot bestämmelserna i artskyddsförordningen.

Rödvingetrast (NT) – En av de vanligaste fågelarterna i fjällbjörkskogen. Rödvingetrast häckar över hela inventeringsområdet. Likt björktrast tycks rödvingetrast ha en jämn utbredning över hela inventeringsområdet och tycks förekomma med samma populationstäthet både i fjällbjörkskogen ovanför inventeringsområdet och i bostadsområdet nedanför. Precis som björktrast trivs rödvingetrast bra i trädgårdar då dessa både erbjuder häckplatser i form av buskage och gräsmattor att söka föda på. Precis som ovanstående art är rödvingetrast klassad som nära hotad i Sverige på grund av en uppskattad minskning av populationen i södra Sverige, antagligen relaterad till klimatförändringarna som driver arten att förflytta sitt utbredningsområde norrut. Däremot visar populationen i norra Sverige ingen indikation på minskning (Andersson et al. 2020). Eftersom rödvingetrastens population är stabil i norra Sverige och den nationella minskningen beror på andra faktorer än exploatering, bedömer Naturföretaget att den planerade verksamheten inte strider mot bestämmelserna i artskyddsförordningen.

Svartvit flugsnappare (NT) – Minst ett revir återfinns i södra delen av inventeringsområdet. Arten är vanlig i hela Sverige och häckar gärna i trädgårdar. Arten klassas i Sverige som nära hotad (NT). Anledningen till minskningen är fortfarande oklar men en orsak kan vara klimatförändringarna vilka kan ha lett till att födotillgången på häckningsplatserna hunnit kulminera innan svartvit flugsnappare hunnit anlända till Afrika. Detta är dock fortfarande spekulativt. Eftersom arten anpassat sig väl till exploaterade områden och gärna häckar i trädgårdar bedöms däremot exploatering inte som en bidragande orsak till artens tillbakagång. Naturföretaget bedömer där att den planerade verksamheten inte strider mot bestämmelserna i artskyddsförordningen.

Grönfink (EN) – Endast observerad som flygande över området, och det är troligt att arten inte häckar inom inventeringsområdet. Grönfinken är vanligt förekommande i stora delar av landet men har varit rödlistad som starkt hotad sedan 2020 på grund av sjukdomen gulknopp, orsakad av parasiten *Trichomonas gallinae*. På grund av denna parasit har grönfinkens population minskat kraftigt på kort tid. Naturföretaget bedömer därför att den planerade verksamheten inte strider mot bestämmelserna i artskyddsförordningen eftersom artens tillbakagång i Sverige inte beror på exploatering.

Kråka (NT) – Flera kråkor noterades röra sig inom området, ofta bara förbiflygande. Arten är sedan 2020 rödlistad som nära hotad på grund av en pågående populationsminskning. Vad minskningen beror på är troligtvis kopplad till förändrad sophantering på tippar och deponier samt negativ påverkan från den ökande populationen av korp. Naturföretaget bedömer därför att den planerade verksamheten inte strider mot bestämmelserna i artskyddsförordningen eftersom artens tillbakagång i Sverige inte beror på exploatering.

Ljungpipare (Bil. 1.) - Ljungpipare noterades spela utanför inventeringsområdet men häckar inte i inventeringsområdet. Arten bedöms därmed inte påverkas av en eventuell exploatering. Artens population i Sverige betraktas som stabil. Naturföretaget bedömer därför att den planerade verksamheten inte strider mot bestämmelserna i artskyddsförordningen.

Talltita (NT) - Flera individer noterades inom inventeringsområdet. Arten är vanlig i fjällbjörkskog och där lavar och död ved erbjuder en god tillgång till föda. Artens tillbakagång i Sverige beror framförallt på ett intensivt skogsbruk. Även om den planerade exploateringen lokalt kan påverka enstaka talltitor är Naturföretagets bedömning att det återstår så pass stora lämpliga häckningsområden i närområdet att arten kan anpassa sig till den planerade exploateringen. Naturföretaget bedömer därför att den planerade verksamheten inte strider mot bestämmelserna i artskyddsförordningen.

Tornseglare (EN) – Tornseglare noterades födosöka i lufthavet ovanför inventeringsområdet men häckar inte där. Naturföretaget bedömer därför att den planerade verksamheten inte strider mot bestämmelserna i artskyddsförordningen.

Slutsats

Sammanlagt identifierades 24 olika fågelarter, varav 1 art finns upptagen i bilaga 1 i EU:s fågeldirektiv. Dessutom noterades fem arter som är rödlistade som nära hotade (NT) samt 2 arter som är starkt hotade (EN). Artrikedomen och populationstätheten av fåglar inom inventeringsområdet visade sig vara på samma nivå som i omgivande områden med liknande habitat. Resultatet från fågelinventeringen överensstämde med förväntningarna, och samtliga observerade fågelarter är vanligt förekommande i liknande habitat i regionen. Vad gäller de rödlistade fågelarterna beror deras tillbakagång i samtliga fall på faktorer som inte är relaterade till exploatering eller habitatförstörelse varpå Naturföretagets bedömning är att den planerade exploateringen inte strider mot bestämmelserna i artskyddsförordningen beträffande fåglar.

Källor

Litteratur

Andersson, Å., Berg, C., Eriksson, M.O.G., Grahn, J., Green, M., Nilsson, J., Nilsson, S.G. & Tjernberg, M. (2020). *Rödlista 2020 – expertkommittén för fåglar*. Uppsala: SLU Artdatabanken.
ArtDatabanken 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
Naturvårdsverket 2016. Linjetaxering samt kombinerad punkt- och linjetaxering Version 1:0, 2016-03-21.

Databaser

ArtDatabanken. Uttag ur Artportalen och Obsdatabasen (2023-06-14)
ArtDatabanken. www.artfakta.artdatabanken.se (2023-06-14)
Artskyddsförordning (SFS 2007:845). <http://www.naturvardsverket.se/sv/Start/Naturvard/Biologisk-mangfald/Artskydd/Fridlysning/Fridlysta-arter>

Bilaga 1.

Samtliga fågelarter noterade inom inventeringsområdet.

Fågelart	Rödlistan 2020	EUs direktiv	Noterad förekomst
Bergfink	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1–3 par inom inventeringsområdet. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Björktrast	NT	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 3–6 par inom inventeringsområdet. Arten klassas som närahotad. Artskyddsutredning på sidan 9.
Blåmes	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1–5 par inom inventeringsområdet. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Dalripa	LC	-	Gammal spillning noterad. Uppehåller sig sannolikt inom inventeringsområdet vintertid. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Domherre	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omgivande björkskog. Noterad överflygande men ingen indikation på att arten häckar. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Enkelbeckasin	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1–3 par inom inventeringsområdet. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Gök	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1 par inom inventeringsområdet. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Grå flugsnappare	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1–2 par inom inventeringsområdet. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Gråsiska	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1–3 par inom inventeringsområdet. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Grönfink	EN	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omgivande björkskog. Noterad överflygandes. Artskyddsutredning på sida 9.
Grönsiska	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1–5 par inom inventeringsområdet. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Järnsparv	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1–2 par inom inventeringsområdet. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Kråka	NT	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omgivande björkskog. Noterad överflygandes. Se artskyddsutredning på sida 10.
Ljungpipare	LC	Bil. 1.	Vanlig i omgivande björkskog. Revirhävande söder om inventeringsområdet men ingen indikation på häckning inom inventeringsområdet. Se artskyddsutredning på sida 10.
Lövsångare	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1–7 par inom inventeringsområdet. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Mindre korsnäbb	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omgivande björkskog. Noterad överflygandes. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Rödstjärt	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1 par inom inventeringsområdet. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.

Fågelart	Rödlistan 2020	EUs direktiv	Noterad förekomst
Rödvingetrast	NT	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1–4 par inom inventeringsområdet. Se artskyddsutredning på sida 10.
Skata	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omgivande björkskog. Noterad överflygande. Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Småspov	LC	-	Revirhävande norr om inventeringsområdet men ingen indikation på häckning inom inventeringsområdet. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Svartvit flugsnappare	NT	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1–3 par inom inventeringsområdet. Se artskyddsutredning på sidan 10.
Talgoxe	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1–3 par inom inventeringsområdet. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Talltita	NT	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1–3 par inom inventeringsområdet. Se artskyddsutredning på sida 10.
Taltrast	LC	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omkringliggande områden. Bedömt: 1–3 par inom inventeringsområdet. Arten klassas som livskraftig varpå en artskyddsutredning ej bedöms som nödvändig.
Tornseglare	EN	-	Vanlig i hela inventeringsområdet och omgivande björkskog. Bedöms inte häcka inom inventeringsområdet. Se artskyddsutredning på sida 10